(מד) שֶׁל שַׁעֲוָה (יג) מֻתָּר לִכְתֹּב, לְפִי שֶׁאֵינוֹ כְּתָב הַמִּתְקַיֵּם (בית יוסף (ד"ה כתב הרוקח) בשם ארחות חיים (הל' מול המועד סי' ח)):

ח [*] מִי שֶׁשָּׁלְחוּ לִשְׁאֹל מִמֶּנּוּ שְׁאֵלָה וְאֵין הַשָּׁלִיחַ רוֹצֶה לְהִתְעַכֵּב עַד אַחַר הַמּוֹעֵד, (מה) מֻתָּר לִכְתֹּבָהּ, יוְכֵן (מו) מֻתָּר (יל) לְהַעֲתִּיקָהּ, מִפְּנֵי שֶׁחֲשׁוּב דָּבָר הָאָבֵד: ט (מז) וְאִם שָׁמַע דְּבַר חִדּוּשׁ, (מח) מֻתָּר לִכְתֹּבוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח. וְכֵן אִם רָאָה סֵפֶר מְחֻדָּשׁ מֻתָּר לְהַעֲתִּיקוֹ אִם לֹא יִמְצָא לְהַעֲתִּיקוֹ לְאַחַר הַמּוֹעֵד:

י [בְּזִמַּן הַבַּיִת הָיוּ] עֲדָנִין (מט) בֵּין דִּינֵי מָמוֹנוֹת בֵּין (נ) דִּינֵי נְפָשׁוֹת, וְהָיוּ מְשַׁמְּתִין וּמַכִּין לְמִי שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו הַדִּין: יא פמֻתָּר (נא) לְקַבֵּל בְּשָׁבִיל (נב) חוֹבוֹתָיו בְּחֹל הַמּוֹעֵד:

תקמו דִּינֵי אֲרוּסִין וְנִשּׂוּאִין בְּחֹל הַמּוֹעֵד. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א (ל) (א) אֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים בַּמּוֹעֵד, לֹא בְּתוּלוֹת וְלֹא אַלְמָנוֹת. וְלֹא מְיַבְּמִין. (ב) בומֻתָּר (נ) לְאָרֵס,

מ תְּשׁוּבַת הָרַא"ש כְּלָל כ"ג (סי' ט).
נ טור בְּשֵׁם אֲבִיו הָרַא"ש. ס הַגָּהוֹת סְמַ"ק (מצוה קצה הגהה ד) מַהָא דְּמַלְתָא חַדְתֵּי שָׁאנֵי, תְּמוּרָה י"ד (ע"ב).
ע בְּרִיתָא שָׁם בְּמוֹעֵד קָטָן י"ד (ע"ב). פ מָרְדְּכִי שָׁם בְּפֶרֶק ב' (סי' תתנה) בְּשֵׁם אֲבִי הָעֶזְרִי מִירוּשָׁלְמִי (סנהדרין פ"ח ה"ב).
א מִשְׁנָה מוֹעֵד קָטָן ח' (ע"ב). ב מֵימְרָא דִּשְׁמוּאֵל י"ח (ע"ב).

בְּאֵר הֵיטֵב

(יג) מֻתָּר. אֶפְשָׁר דְּהוּא הַדִּין בְּלוּחוֹת שֶׁלָּנוּ. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק כה): ח (יל) לְהַעֲתִּיקָהּ. שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶנָּה. וְהוּא הַדִּין אִם לָמַד מֵעַצְמוֹ דָּבָר חָדוּשׁ מֻתָּר לִכְתֹּב. וְכֵן הַבַּ"ח כָּתַב חִבּוּרָיו בְּחוֹל הַמּוֹעֵד (ט"ז ס"ק יג). וְאִם יִצְטָרֵךְ לִכְתֹּב אוֹת גַּם, יִכְתֹּב דֶּרֶךְ שְׁבִירָה. ט"ז (ס"ק יב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק כא). אֲבָל חֶשְׁבּוֹן הַתְּקוּפוֹת אָסוּר לִכְתֹּב. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ק כו). וְאָסוּר לְתַקֵּן קוֹנְטְרֵסִים כְּדֵי לִכְתֹּב עָלָיו אַחַר הַמּוֹעֵד. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב הרוקח):

יא (טו) חוֹבוֹתָיו. מִי שֶׁבָּרַח בְּמָמוֹן אֲחֵרִים מֻתָּר לִכְתֹּב עָלָיו גְּזֵרוֹת הַדַּיָּנִים וְהָרְשָׁאָה, וְטוֹב לַעֲשׂוֹת בְּצִנְעָה, אֲבָל אִם הַדָּבָר בָּטוּחַ שֶׁיְּחוֹזֵר לְעֵירוֹ אָסוּר. רַבִּי שְׁמוּאֵל דִּי מוֹדֵינָא (רשד"ם סי' כז). וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יז) עָלָיו, וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה יִגְרַע מִפִּסְקֵי דַּיָּנִים. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ רֵישׁ סִימָן זֶה סָעִיף קָטָן א':

א (ל) אין. הַטַּעַם, מִשּׁוּם דְּאֵין מְעָרְבִין שִׂמְחָה בְּשִׂמְחָה, וּפְשׁוּט דְּנִשּׂוּאִין בְּלֹא סְעוּדָה נַמִּי אָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) עַיֵּן שָׁם. עַיֵּן בְּשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה וּבְסֵפֶר גַּן הַמֶּלֶךְ סִימָן ס'. מִכָּאן שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת שְׁתֵּי חֲפּוֹת מִשְּׁנֵי אֲחִים אוֹ מִשְּׁתֵּי אֲחָיוֹת בְּיוֹם אֶחָד, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֶפְלוּ בְּשִׁבּוּעַ אֶחָד אֵין לַעֲשׂוֹת. אֲבָל שְׁתֵּי חֲפּוֹת מִשְּׁנֵי אֲנָשִׁים לִשְׁתֵּי נָשִׁים מֻתָּר, דְּלֹא שַׁיָּךְ עֲרוּבָה. וְכֵן הָיָה נוֹהֵג מוֹרִי הָרַב רַבֵּנוּ יְחִיאֵל לַעֲשׂוֹת חֲפַּת יָתוֹם עִם חֲפַּת אֶחָד מִבָּנָיו בְּיוֹם אֶחָד, וְעַיֵּן ט"ז (סק"א): (ב) לְאָרֵס. וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁמֻּתָּר לִכְתֹּב תְּנָאִים

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ח [בשו"ע] מִי שֶׁשָּׁלְחוּ לִשְׁאֹל מִמֶּנּוּ כו'. בְּשׁוּ"ת הָרַדְבַּ"ז חֵלֶק ב' סִימָן שנ"ז כָּתַב, שֶׁלְּהַשִּׂיב תְּשׁוּבָה הוּא צָרְכֵי רַבִּים, וַאֲפִלּוּ אֵינָהּ לְצָרְכּוֹ הַמּוֹעֵד מֻתָּר לִכְתֹּב, דְּכְתִיבָה אֵין צְרִיכָה אֻמָּנוּת כָּל כָּךְ, וְהַגְּהַת סֵפֶר תּוֹרָה שֶׁאנֵי שֶׁצָּרִיךְ אֻמָּן גָּדוֹל לִכְתֹּב כְּתַב אַשּׁוּרִית דּוֹמֶה לְכְתַב הַסֵּפֶר וְשֶׁלֹּא תִּתְבַּטֵּל אוֹת בְּאוֹת, (וְזֶה מְסַיֵּעַ לְמַה שֶּׁכָּתַב הַפָּנִים מְאִירוֹת (ח"א סי' סו) דְּלִמְחַק אוֹת אֵינוֹ מַעֲשֶׂה אֻמָּן וּמֻתָּר. אַךְ אִפְשָׁר שֶׁאִם הָיְתָה בְּאֶמְצַע הַמִּכְתָּב וְצָרִיךְ גְּרִירָה וּכְתִיבָה לְקָרֵב אוֹתִיּוֹת הַמְרֻחָקִים שֶׁנִּתְרַחֲקוּ עַל יְדֵי גְּרִירַת הַיְתֵר מִשָּׁם וְצָרִיךְ לְמָשְׁךְ אוֹ לַעֲבוֹת הָאוֹתִיּוֹת בִּכְדֵי שֶׁיִּתְקָרְבוּ, נִרְאֶה שֶׁגַּם זֶה צָרִיךְ אֻמָּן וְאָסוּר בְּחֹל הַמּוֹעֵד. וְנִרְאֶה דְּהֵכִל לְפִי הָעִנְיָן אִם צָרִיךְ אֻמָּן לְמַעֲשֶׂה זוֹ אִם לֹא, וְאִם צָרִיךְ אֻמָּן אַף שֶׁעָתָּה הַהֶדְיוֹט רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת אָסוּר, כֵּיוָן שֶׁגּוּפוֹ הַמַּעֲשֶׂה צָרִיךְ אֻמָּן יָדִים, וְאִם יִתָּקֵן אוֹתָהּ כְּהֶדְיוֹט אָסוּר, מִשּׁוּם שֶׁאֵין זֶה כְּבוֹד הַתּוֹרָה,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

כָּתַב מִשְׁיטֵ"א אוֹ כְּתָב שֶׁלָּנוּ, עַיֵּן לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן ל"ה: (מד) שֶׁל שַׁעֲוָה. וְאָפְשָׁר (נ) דְּהוּא הַדִּין בְּלוּחוֹת שֶׁלָּנוּ. כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק כה), מַה שֶּׁכּוֹתְבִין בְּקָנֶה עוֹפֶרֶת עַל הַלּוּחוֹת מְעֻפָּצוֹת בְּסִיד וְכַדּוֹמֶה, אָפְשָׁר דְּשָׁרֵי, עַיֵּן שָׁם עוֹד: ח (מה) מֻתָּר לְכָתְבָהּ. אֲפִלּוּ אִם הִיא שֶׁלֹּא לְצָרְכּוֹ הַמּוֹעֵד (נפ) פָּן לֹא יִמְצָא אַחֵר כָּךְ עַל יְדֵי מִי לְשָׁלְחָהּ: (מו) מֻתָּר לְהַעֲתִּיקָהּ. שֶׁיִּשְׁאַר אֶצְלוֹ הַעְתָּקָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכָּחֶנָּה: ט (מז) וְאִם שָׁמַע דְּבַר חִדּוּשׁ. וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לִשְׁמֹעַ לְכָתְחִלָּה כְּדֵי לְכָתְבוֹ. גַּם אֵין חִלּוּק בֵּין אִם שָׁמַע הַחִדּוּשׁ מֵאַחֵר אוֹ חִדְּשׁוֹ הוּא עַצְמוֹ, דְּהַרְבֵּה זִימְנִין מָצוּי שֶׁאָדָם שׁוֹכֵחַ מַה שֶּׁחִדֵּשׁ כְּבָר וְאֵינוֹ יָכוֹל לְחַדְּשׁוֹ אַחַר כָּךְ. וַאֲפִלּוּ בְּלֹא טַעַם שִׁכְחָה, כֵּיוָן שֶׁבְּכָל עֵת וְרֶגַע מוּטָל עַל הָאָדָם לַעֲמֹל בְּתוֹרָה וּלְחַדֵּשׁ בָּהּ כְּפִי יְכָלְתּוֹ, אֵין שַׁיָּךְ לוֹמַר יַמְתִּין עַד אַחַר יוֹם טוֹב וְאָז יִכְתֹּב הַחִדּוּשׁ, דְּאוּלַי זְמַן יְהֵיָה עָלָיו חִיּוּב אַחֵר, דְּהַיְנוּ שֶׁיְּחַדֵּשׁ אַחַר כָּךְ חִדּוּשִׁים אֲחֵרִים, וְאִם יִתְעַכֵּב בִּכְתִיבַת הַחִדּוּשִׁים שֶׁלָּמַד בְּתוֹךְ הַמּוֹעֵד יִצְטָרֵךְ לִלְמֹד שֵׁנִית מַה שֶּׁלָּמַד כְּבָר וּלְהַזְכִּיר מַה שֶּׁחִדֵּשׁ מִכְּבָר, וְזֶה יְבַטְּלֶנּוּ מִלְּמוֹד חִדּוּשִׁים אֲחֵרִים בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, וְאֵין לְךָ דָּבָר הָאָבֵד גָּדוֹל מִזֶּה. (נג) וְהַעֵידוּ עַל הַב"ח ז"ל שֶׁכָּתַב חִבּוּרָיו בְּחֹל הַמּוֹעֵד [אַחֲרוֹנִים]. וּמִכָּל מָקוֹם יִזָּהֵר (נד) בִּכְתִיבַת חִדּוּשָׁיו שֶׁיִּכְתֹּב כְּתִיבַת מִשְׁיטֵ"א, וְאִם יִצְטָרֵךְ לִכְתֹּב אֵיזֶה אוֹת מֻרְכָּב יִכְתֹּב אוֹת שָׁבוּר, וְכַנַּ"ל (ס"ק מג): (מח) מֻתָּר לְכָתְבוֹ וְכוּ'. וְחֶשְׁבּוֹן הַתְּקוּפוֹת (נל) אָסוּר לִכְתֹּב, דְּאֵין זֶה מוֹצִיא מִלִּבּוֹ כְּלוּם וְלֹא יִשְׁכָּחֵם. (נה) סֵפֶר הַצָּרִיךְ לוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נ) מָגֵן אַבְרָהָם (סקכ"ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: ח (נפ) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ונראה):
ט (נג) וְכֵן מָצָאתִי בְּחִדּוּשֵׁי רִיטְבָ"א (ח: ד"ה אין כותבין) שֶׁכָּתַב לְהַלָּכָה לְמַעֲשֶׂה, עַיֵּן שָׁם: (נג) אַחֲרוֹנִים: (מז) תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבָּ"א (ח"א סי' רעג) וּמוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ובתשובות). וְעַיֵּן בְּסֵפֶר מוֹר וּקְצִיעָה: (נה) פְּרִי מְגַדִּים (א"א סקכ"ו):
(נו) פּוֹסְקִים: י (מ) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל בְּסִימָן תקל"ט (סק"ח):
א (ל) גְּמָרָא (ח:), וְעוֹד יֵשׁ שָׁם טַעֲמִים דִּכְתִיב (דברים טז יד) וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ וְלֹא בְּאִשְׁתְּךָ. וְגַם שֶׁמָּא יִבְטֵל עַל יְדֵי זֶה מִפְּרִיָה וּרְבִיָה, דְּאִם נַתִּיר לְשָׁא בְּמוֹעֵד יִשְׁהֶא כָּל אֶחָד עַד הַמּוֹעֵד דְּאָז לִבּוֹ פָּנוּי, וְגַם דְּעַל יְדֵי זֶה לֹא יִצְטָרֵךְ לְהוֹצִיא הוֹצָאוֹת עַל הַסְּעוּדָה דְּיִסְתַּפֵּק בְּמָה שֶׁהוֹצִיא לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב: (נ) כֵּן מוּכָח בְּדֶרֶךְ י"ח עַמּוּד ב' מִבְּרַיְתָא דְּתַנָּא דְּבֵי שְׁמוּאֵל עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתְבוּ

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ג הָרִיבַ״ש בִּתְשׁוּבוֹת (סי׳ רס). ד שָׁם בְּמִשְׁנָה ח׳ (ע״ב). ה בְּרַיְיתָא שָׁם דְּעִקַּר שִׂמְחָה דְּנִשּׂוּאִין בְּיוֹם רִאשׁוֹן הוּא. ו הָרַשְׁבָּ״א בִּתְשׁוּבָה (הו״ד בבית יוסף ד״ה והרשב״א). ז הַתּוֹסָפוֹת שָׁם (ח: ד״ה מפני ביטול).

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה סְעוּדַת (ג) [ג] אֵרוּסִין (ג) הָאָרוּס בְּבֵית אֲרוּסָתוֹ (ד) בִּשְׁעַת אֵרוּסִין. [ג]וּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת (ה) רִקּוּדִין וּמְחוֹלוֹת. וְלַעֲשׂוֹת סְעוּדַת הָאָרוּס עִם מֵרֵעָיו שֶׁלֹּא בְּבֵית אֲרוּסָתוֹ, וְכֵן לִסְעֹד הָאָרוּס בְּבֵית אֲרוּסָתוֹ שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת אֵרוּסִין, (ו) מֻתָּר: ב (ז) [ד]מֻתָּר לְהַחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ מִן (ח) הַנִּשּׂוּאִין: ג [ה]הַכֹּל מֻתָּרִים לִשָּׂא (ד) (ט) בְּעֶרֶב הָרֶגֶל (י) [ו]וְלַעֲשׂוֹת סְעוּדָה בָּרֶגֶל, בֵּין בְּתוּלוֹת בֵּין אַלְמָנוֹת: ד (יא) [ז]מֻתָּר לַעֲשׂוֹת בָּרֶגֶל סְעוּדַת בְּרִית (ה) מִילָה, וְכֵן סְעוּדַת פִּדְיוֹן

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי). אֲבָל סְתָם כְּתִיבָה לְצֹרֶךְ הָרַבִּים מֻתָּר כו׳, אֲפִלּוּ כְּשֶׁכּוֹתֵב עַל יְדֵי סוֹפֵר מֻתָּר מִטַּעַם שֶׁכָּתַבְתִּי כו׳, וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִתִּירוּ שִׁנּוּי מְעַט בִּתְפִירָה כְּדִתְנַן (ח:) וְהָאֻמָּן מַכְלִיב, מַשְׁמַע שֶׁיְּהֵא הַשִּׁנּוּי נִכָּר בַּמְּלָאכָה עַצְמָהּ, מִכָּל מָקוֹם בִּמְלָאכֶת הַכְּתִיבָה שְׁכִיחָא טְפֵי וּרְגִילֵי בָּהּ אִינְשֵׁי טְפֵי מִתְּפִירָה, וּבְשִׁנּוּי מוּעָט סַגִּי, עַיֵּן שָׁם. וּבַבִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב) כָּתַב תְּשׁוּבַת כְּתַב יָד מַהֲרִ״י הַלֵּוִי מִמַּרַיי״ש שֶׁהָיָה קַדְמוֹן וְשׁוֹאֵל שְׁאֵלוֹת מִן הַשָּׁמַיִם וּמְשִׁיבִים לוֹ, וְשָׁאַל אִם מֻתָּר לִכְתֹּב פֵּרוּשׁ וּפְסַק הֲלָכָה בְּחֹל הַמּוֹעֵד, וְהֵשִׁיבוּ לוֹ אוֹהֵב ה׳ שַׁעֲרֵי צִיּוֹן הַמְצֻיָּנִים בַּהֲלָכָה שֶׁמְּחַדְּשִׁין חִדּוּשׁ בַּהֲלָכָה וּמַעֲמִידִים אוֹתָם עַל בּוּרְיָהּ, אוֹתָם שְׁעָרִים נֶאֱהָבִים יוֹתֵר מִכָּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב, וְכָל אוֹתָם הַחוֹשְׁבִים מַחֲשָׁבוֹת וּסְבָרוֹת בַּהֲלָכָה חֲמוּרָה וּבַפּוֹסְקִים הַחֲמוּרִים, אָהוּב וְנֶחְמָד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הָעֶלְיוֹן, וְאִם עַל אֲבֵדַת כֶּסֶף הֻתַּר מְלָאכָה בְּחֹל הַמּוֹעֵד, כָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁיֵּשׁ לָחוּשׁ עַל אֲבֵדַת הַמַּרְגָּלִיּוֹת הַיְקָרוֹת שֶׁהֵם סְבָרוֹת וּמַחְשְׁבוֹת הַתּוֹרָה הַיְקָרָה שֶׁיֵּשׁ לְכָתְבָם שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכְּחוּ וְיֹאבְדוּ, וְכָל הַכּוֹתֵב אוֹתוֹ מְקַבֵּל שָׂכָר עֲלֵיהֶם, זֶה פֵּרְשׁוּ לִי וְשָׁמוּ בְּפִי אֱמֶת. וְנִרְאֶה שֶׁאִגֶּרֶת חֲפָצָיו שֶׁל אָדָם שֶׁאֵין בָּהֶם דָּבָר הָאָבֵד, אָסוּר לִכְתֹּב אַף עַל יְדֵי שִׁנּוּי. וְכָל אִגְּרוֹת שֶׁל שָׁלוֹם שֶׁשּׁוֹאֵל בִּשְׁלוֹם חֲבֵרוֹ אוֹ מְבַשֵּׁר לוֹ שְׁלוֹמוֹ הֲרֵי הוּא מְשַׂמְּחוֹ, וּבַעֲבוּר אוֹתָהּ שִׂמְחָה הִתִּירוּ לִכְתֹּב אִגְּרוֹת הָרְשׁוּת וּפַרְשׁוּ כִּי הֵם אִגְּרוֹת שֶׁל שָׁלוֹם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

בְּאֵר הֵיטֵב

לְשִׁדּוּךְ בְּחוֹל הַמּוֹעֵד כַּנָּהוּג בֵּינֵינוּ, אֲבָל הַסְּעוּדָה שֶׁרְגִילִין לַעֲשׂוֹת אַחַר כְּתִיבַת הַתְּנָאִים, אָסוּר לַעֲשׂוֹת בְּחֹל הַמּוֹעֵד, וְכָל שֶׁכֵּן בָּרֶגֶל כְּשֶׁהוּא סוֹעֵד עִם הַכַּלָּה בְּפַעַם רִאשׁוֹנָה אַחַר כְּתִיבַת הַתְּנָאִים שֶׁלָּנוּ. טַ״ז (סק״ב): **(ג) אֵרוּסִין.** וְכָתַב טַ״ז (סק״ג): וְנִרְאֶה דְּכָל שֶׁכֵּן סְעוּדַת נִשּׂוּאִין הָרִאשׁוֹנָה, דְּהַיְינוּ שֶׁנָּשָׂא עֶרֶב הָרֶגֶל וְלֹא אָכְלוּ שׁוּם סְעוּדָה עַד הָרֶגֶל דְּאָסוּר, וְכֵן מוּכָח לְהֶדְיָא בְּרִיבָ״ש (סי׳ רס) שֶׁמֵּבִיא בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרמב״ם). עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן סָעִיף ג׳ וּבְמָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ד׳: **ג (ד) בְּעֶרֶב.** דַּוְקָא בְּשַׁחֲרִית, וְלֹא בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה. מַהֲרִימַ״ט בְּחִדּוּשֵׁי כְּתֻבּוֹת (ד״ה אמר) עַל הָרִי״ף. וּבִכְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה״ט) כָּתַב דְּהָעוֹלָם נוֹהֲגִין לִישָּׂא אִשָּׁה בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב אֲפִלּוּ בָּעֶרֶב סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה. וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) כָּתַב דְּבִמְדִינָתֵנוּ נוֹהֲגִין לִישָּׂא עֶרֶב שַׁבָּת סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה, אֲבָל בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב לֹא נָהֲגוּ לִישָּׂא כְּלָל, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם, וּלְכָךְ אֵין לְשַׁנּוֹת הַמִּנְהָג: **ד (ה) מִילָה.** אֲפִלּוּ מִילָה שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ מֻתָּר לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה בְּחוֹל הַמּוֹעֵד, וְהוּא הַדִּין בְּפִדְיוֹן הַבֵּן אֲפִלּוּ שֶׁלֹּא בִּזְמַנּוֹ, דְּלָא חֲשִׁיבֵי שִׂמְחָה אֶלָּא סְעוּדַת נִשּׂוּאִין לְבָד. וְדַוְקָא

א [ג] אֵרוּסִין. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב (סק״ג) שֶׁכָּתַב דִּלְפִי זֶה צָרִיךְ לְפָרֵשׁ לְקַמָּן בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סָעִיף ג׳ הַיְינוּ סְעֻדָּה שְׁנִיָּה כו׳, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בְּאֶבֶן הָעֵזֶר סִימָן ס״ד בְּחֶלְקַת מְחוֹקֵק וּבֵית שְׁמוּאֵל שָׁם סָעִיף קָטָן ז׳ בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (הו״ד בבית יוסף ד״ה והרשב״א) וְהַרִיטְבָּ״א (יט. ד״ה לחד) בָּזֶה, וְעַיֵּן שָׁם בְּסֵפֶר בֵּית מֵאִיר סִימָן ס״ב וְסִימָן ס״ד:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שֶׁמֻּתָּר לְהִתְקַשֵּׁר בִּתְנָאִים לְשִׁדּוּךְ בְּחֹל הַמּוֹעֵד כַּנָּהוּג בֵּינֵינוּ. וְהַסְּעוּדָה שֶׁרְגִילִין לַעֲשׂוֹת אַחַר כְּתִיבַת הַתְּנָאִים, הַטַּ״ז (סק״ב) אוֹסֵר כְּמוֹ לְעִנְיַן אֵרוּסִין, (ד) אֲבָל שְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים מְקִלִּין בָּזֶה דְּלֹא חֲשִׁיב שִׂמְחָה כְּאֵרוּסִין, וְעַל כָּל פָּנִים אִם אֵינוֹ עוֹשֶׂה סְעוּדָה גְּמוּרָה כִּי אִם מִרְקַחַת וְכַדּוֹמֶה, (ה) בְּוַדַּאי אֵין לְהַחְמִיר: **(ג) הָאָרוּס בְּבֵית אֲרוּסָתוֹ וְכו׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, אֵימָתַי אָסוּר לַעֲשׂוֹת סְעוּדַת אֵרוּסִין, דַּוְקָא אִם נַעֲשֵׂית בְּבֵית אֲרוּסָתוֹ וְגַם בִּשְׁעַת הָאֵרוּסִין, אֲבָל אִם חָסֵר תְּנַאי אֶחָד, מֻתָּר, וּכְדִמְפָרֵשׁ לְקַמֵּיהּ: **(ד) בִּשְׁעַת אֵרוּסִין.** הַיְנוּ (ו) כְּשֶׁעוֹשֶׂה הָאֵרוּסִין בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה אוֹ שֶׁעוֹשֶׂה הַסְּעוּדָה תֵּכֶף אַחֲרֶיהָ, הָא זְמַן מֻפְלָג, יֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁרִי אַף בְּאוֹתוֹ יוֹם. (ז) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה. (ח) וּכְשֶׁעוֹשֶׂה הָאֵרוּסִין בְּיוֹם זֶה וְהַסְּעוּדָה בְּיוֹם אַחֵר, בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהָקֵל: **(ה) רִקּוּדִין וּמְחוֹלוֹת.** וַאֲפִלּוּ בְּבֵית אֲרוּסָתוֹ, דְּזֶה לֹא מִיקְּרֵי שִׂמְחָה [רִיבָ״ש (סי׳ רס)]: **(ו) מֻתָּר.** דְּכָל זֶה לֹא נִקְרָא סְעוּדַת אֵרוּסִין: **ב (ז) מֻתָּר לְהַחֲזִיר וְכו׳.** דְּאֵינָהּ שִׂמְחָה לוֹ כָּל כָּךְ. וּלְעִנְיַן סְעוּדָה, מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרמב״ם) דְּיֵשׁ לְהַחְמִיר, (ט) וְיֵשׁ מֵאַחֲרוֹנִים שֶׁמְּצַדְּדִין לְהָקֵל. (י) וְלַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה שֶׁלֹּא בְּיוֹם הַנִּשּׂוּאִין, בְּוַדַּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ לְהָקֵל: **(ח) הַנִּשּׂוּאִין.** אֲבָל אִם גֵּרְשָׁהּ מִן הָאֵרוּסִין, אָסוּר לְהַחֲזִירָהּ וּלְכָנְסָהּ, (יא) וַאֲפִלּוּ לְאָרֵס אוֹתָהּ בִּלְבַד וְלַעֲשׂוֹת סְעוּדָה גַּם כֵּן אָסוּר, דְּכֵיוָן דְּלֹא נְשָׂאָהּ מֵעוֹלָם הִיא עַתָּה חֲדָשָׁה לוֹ וְאִיכָּא שִׂמְחָה: **ג (ט) בְּעֶרֶב הָרֶגֶל.** הָאַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דְּיֵשׁ לִזָּהֵר לְכַתְּחִלָּה לַעֲשׂוֹת הַנִּשּׂוּאִין בְּשַׁחֲרִית כְּדֵי שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לִשְׂמֹחַ עִמָּהּ יוֹם אֶחָד קֹדֶם הָרֶגֶל, וְגַם שֶׁיְּהֵא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה רִאשׁוֹנָה בְּחֹל. וְאִם מֵאֵיזֶה סִבָּה נִתְאַחֵר וְהוּא שְׁעַת הַדְּחָק, (יב) מַתִּיר הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) לִשָּׂא אֲפִלּוּ סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) שֶׁכָּתַב דְּבִמְדִינוֹתֵינוּ הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא לִשָּׂא כְּלָל בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב, (יג) אָכֵן אִם יֵשׁ צֹרֶךְ גָּדוֹל בַּדָּבָר אֵין לְהַחְמִיר: **(י) וְלַעֲשׂוֹת סְעוּדָה בָּרֶגֶל.** שֶׁאֵין עִקַּר הַשִּׂמְחָה אֶלָּא תְּחִלַּת הַנִּשּׂוּאִין, וְאַף עַל פִּי שֶׁמְּשַׂמְּחִין בִּסְעוּדַת הַנִּשּׂוּאִין כָּל שִׁבְעָה, שָׁרִי. וּמַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בַּלַּיְלָה (יד) שָׁרִי לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה דְּהוּא יוֹם אַחֵר, וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) דְּדַעְתּוֹ דְּהַלַּיְלָה נִגְרָר אַחַר הַיּוֹם וְאָסוּר לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה הָרִאשׁוֹנָה (טו) בַּלַּיְלָה, וְכָתַב דְּמִטַּעַם זֶה נָהֲגוּ שֶׁלֹּא לִשָּׂא בְּעֶרֶב הָרֶגֶל, אָכֵן בִּשְׁעַת הַדְּחָק (טז) כָּתַב הָאֵלִיָּה רַבָּה (שם) וְהַמּוֹר וּקְצִיעָה דְּמֻתָּר לִשָּׂא עֶרֶב הָרֶגֶל וְלַעֲשׂוֹת סְעוּדָה בַּלַּיְלָה: **ד (יא) מֻתָּר לַעֲשׂוֹת וְכו׳.** וְאֵין נַפְקָא מִנָּהּ בֵּין הָיוּ בִּזְמַנָּן וּבֵין שֶׁלֹּא בִּזְמַנָּן, דְּלֹא חֲשִׁיבֵי שִׂמְחָה אֶלָּא סְעוּדַת נִשּׂוּאִין וְאֵרוּסִין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ד) אֵלִיָּה רַבָּה (סק״ג) וּמוֹר וּקְצִיעָה, וְכֵן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ב) מְפַקְפֵּק עַל דִּבְרֵי הַטַּ״ז (סק״ב): **(ה)** מַאֲמַר מָרְדְּכַי (שם) דְּבָזֶה אֵין לְהַחְמִיר. **וַאֲפִלּוּ בִּסְעוּדָה גְּמוּרָה הוּא דַּוְקָא כְּשֶׁעוֹשֶׂה בִּשְׁעַת הַתְּנָאִים, אֲבָל שֶׁלֹּא בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה אֵין לְהַחְמִיר כְּלָל,** וּדְלֹא כְּטַ״ז (שם) שֶׁהִפְלִיג לְהַחְמִיר בָּזֶה: **(ו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְאֵלִיָּה רַבָּה (שם), וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א, וּדְלֹא כְּטַ״ז (סק״ג): **(ז)** טַ״ז (שם): **(ח) דְּזֶה אֲפִלּוּ בְּנִשּׂוּאִין שָׁרִי, וּכְדִלְקַמֵּיהּ בְּסָעִיף ג׳: ב (ט)** כֵּן כָּתַב בְּפִתְחֵי עוֹלָם (סק״ד) בְּשֵׁם הָאֵשֶׁל אַבְרָהָם (סק״ה) וּבְשֵׁם תְּשׁוּבוֹת כְּתַב סוֹפֵר (סי׳ עט) דְּהַמֵּקֵל בָּזֶה אֵין מַזְחִיחִין אוֹתוֹ, וּבֶאֱמֶת הַמִּשְׁנָה (ח:) סְתָמָא קָאָמְרָה דְּמֻתָּר, וּמַשְׁמַע כְּמִנְהַג יִשְׂרָאֵל שֶׁעוֹשִׂין מִשְׁתֶּה, וּשְׁמַע מִינַּהּ דְּכֵיוָן דִּתְחִלַּת הַנִּשּׂוּאִין לֹא מִיקְּרֵי שִׂמְחָה, גַּם עַל יְדֵי הַסְּעוּדָה לֹא הָוֵי שִׂמְחָה: **(י)** דְּאַף בְּנִשּׂוּאֵי אִשָּׁה חֲדָשָׁה דַּעַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּאִם עָשָׂה בְּעֶרֶב הָרֶגֶל מֻתָּר לַעֲשׂוֹת סְעוּדָה בָּרֶגֶל, מִשּׁוּם דְּעִקַּר שִׂמְחָה הוּא רַק בְּיוֹם הַנִּשּׂוּאִין, וּפָשׁוּט דִּבְמַחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ אֵין לְהַחְמִיר, כֵּן נִרְאֶה לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי: **(יא)** פְּרִי מְגָדִים (א״א סק״ג): **ג (יב)** וְכֵן דַּעַת הַמּוֹר וּקְצִיעָה: **(יג)** כֵּן מוּכָח מִמַּטֶּה אֶפְרַיִם (סי׳ תרכה ס״ד): **(יד)** כֵּן מוּכָח בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ובערב) שֶׁהוּא מְקוֹר דִּין זֶה, עַיֵּן שָׁם שֶׁהוֹכִיחַ כֵּן מִתְּשׁוּבוֹת הָרִיבָ״ש (סי׳ רס), וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּטַ״ז (סק״ג) בְּשֵׁם הָרִיבָ״ש הֶפֶךְ זֶה, תָּמְהוּ עָלָיו כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, וְיֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ שֶׁטָּעוּת סוֹפֵר הוּא וְצָרִיךְ לוֹמַר הָרַשְׁבָּ״א, וְגַם זֶה אֵינוֹ נָכוֹן, דַּהֲלֹא בְּבֵית יוֹסֵף (שם) הֵבִיא בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א בִּתְשׁוּבָה אַחֶרֶת לְהָקֵל בָּזֶה וַעֲלֵיהּ קָסָמִיךְ בְּבֵית יוֹסֵף, וּמֵאַיִן יָצָא לוֹ בִּפְשִׁיטוּת לִסְמֹךְ עַל תְּשׁוּבָה אַחֶרֶת הַמֻּחְמֶרֶת, [אָכֵן זֶה קְצָת פֶּלֶא, שֶׁתְּשׁוּבָה זוֹ שֶׁהֱבִיאָהּ בְּבֵית יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א לְהַחְמִיר בְּעִנְיַן זֶה כְּתוּבָה אוֹת בְּאוֹת בְּשִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (על המרדכי) (סוֹף) כְּתֻבּוֹת (אות א) בְּשֵׁם הָרִיטְבָּ״א, וְהָיָה נִיחָא בָּזֶה שֶׁלֹּא הָיוּ סוֹתְרוֹת דִּבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א לַהֲדָדֵי, וְיוֹתֵר נִרְאֶה שֶׁטָּעוּת סוֹפֵר הוּא בְּשִׁלְטֵי גִּבּוֹרִים וְצָרִיךְ לוֹמַר הָרַשְׁבָּ״א, כִּי מֵהָרִיטְבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו לְמוֹעֵד קָטָן דַּף (ח׳ עַמּוּד ב׳) [ט.] (ד״ה לחד) מוּכָח קְצָת דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּהַנּוֹשֵׂא עֶרֶב הָרֶגֶל מֻתָּר לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה בַּלַּיְלָה, וְיֵשׁ לִדְחוֹת דְּקָאֵי רַק לְטַעַם שֶׁל פְּרִיָּה וּרְבִיָּה, וְגַם דְּדַוְקָא סְעוּדָה מְיֻחֶדֶת לְשֵׁם נִשּׂוּאִין אָסוּר, וְשָׁם הֲלֹא כּוֹלְלָהּ בִּסְעוּדַת רֶגֶל], וּלְכָךְ הִשְׁמַטְתִּי אֶת דִּבְרֵי הַטַּ״ז: **(טו)** עַיֵּן בִּדְבָרָיו דְּדַעְתּוֹ בְּעֶצֶם אִסּוּר הַנִּשּׂוּאִין בַּמּוֹעֵד דְּהוּא דְּאוֹרַיְיתָא, וְלָכֵן הֶחְמִיר שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת הַסְּעוּדָה בַּלַּיְלָה דְּהוּא חֲשַׁשׁ דְּאוֹרַיְיתָא, וְהָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ד) וּבִגְדֵי יֶשַׁע (סק״ד) דָּחוּ דְּבָרָיו, דִּסְעוּדָה בְּלִי נִשּׂוּאִין הוּא רַק אִסּוּר דְּרַבָּנָן לְכֻלֵּי עָלְמָא, וְהַחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב) דָּחָה דְּבָרָיו מִטַּעַם אַחֵר, דְּמִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁל שִׂמְחָה אֵינוֹ נוֹהֵג בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה, מֵהָא דִּפְסָחִים דַּף ע״א (ע״א). וְעַיֵּן בְּשַׁאֲגַת אַרְיֵה סִימָן ס״ח דְּהוּא גַּם כֵּן מַסִּיק דְּבַלַּיְלָה אֵינוֹ אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וְאִם כֵּן אָתֵי שַׁפִּיר הַכְרָעַת הַבֵּית יוֹסֵף דְּאֵין לְהַחְמִיר בָּזֶה: **(טז)** וְכֵן מוּכָח מֵחִדּוּשֵׁי רִיטְבָּ״א (שם):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah